

LIDT OM MINE FORÆLDRE

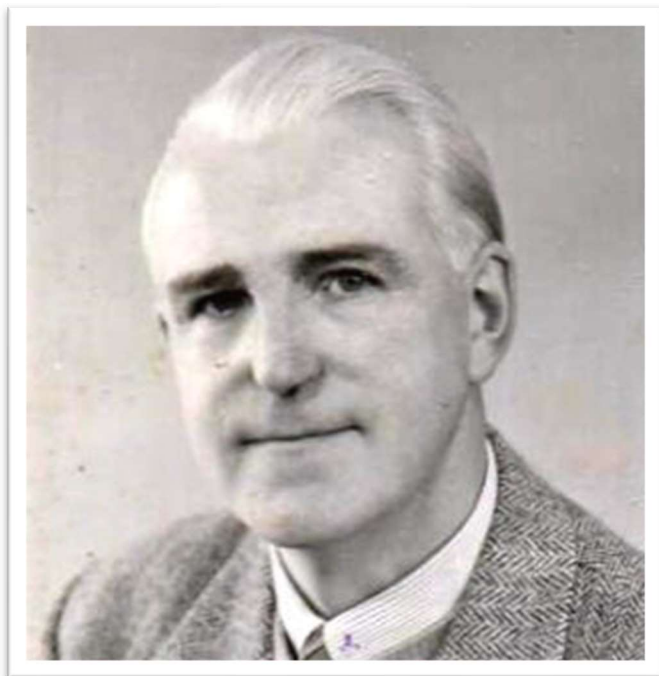
Ingse og Heidu

[Resumé](#)

De nøgne data – en stille hyldest – en nekrolog – en begravelsestale – samt et par billeder

Erik Fonsbøl
erik@fonsboel.dk

Anton Alfred Sørensen (Heidu) - min far

Anton Alfred Sørensen blev født i Vester Vedsted som yngste søn af grænsevagtimester *Søren Nielsen Sørensen*, født den 10. august 1861 i Kauslunde - død den 7. oktober 1941 i Sønderborg og hustru *Bodil Marie Jessen* født den 14. juli 1876 i Hviding - død den 12. februar 1944 i Augustenborg.
Søskende: *Anna Kirstine* - født 10. maj 1897 - død 13. juni samme år.
Christine Dorthea - født 16. juni 1898 - død den 4. juni 1977. Gift med *Marinus Jensen* født 29. juli 1897 i Vester Vedsted - død 13. november 1978 i Helsingør. Tolder i Helsingør.

Bertel - født 26. august 1900 i Vester Vedsted - død den 7. januar 1986 på Herlev sygehus. Skoleinspektør Rødovre. Gift med *Ellen Margrethe Larsen* - født den 7. juli 1902 i Valby - død den 23. februar 1994 i Lyngby.

Tog navneforandring for hele familien i 1941 til efternavnet Fonsbøl.

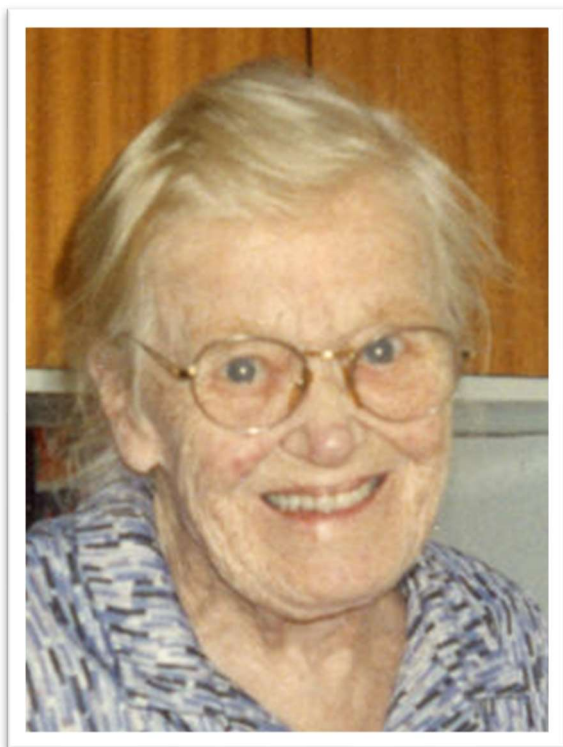
Uddannet cand. theol. i 1940 Københavns Universitet. Kaldskapellan i Gauerslund 1940-45. Sognepræst i Gårslev 1945-68, Sognepræst i Sdr. og Nr. Bork 1968-75.

Gift den 2. januar 1938 i Gauerslund kirke med *Ingeborg Biering*.

Fem børn: *Karen Bodil* f. 22. sept. 1939, *Søren* f. 18. jan. 1941, *Hans* f. 31. marts 1945, *Torvald* f. 11. februar 1947, *Erik* f. 18. august 1949.

Død den 17. november 1975 på Herning Sygehus. Begravet den 21. november 1975 på Sdr. Bork kirkegård.

Ingeborg Biering (Ingse) - min mor

Ingeborg Biering er født den 11. juni 1908 i Thyregod som tredje datter af provst *Torvald Biering* f. d. 13. december 1870 i Svindinge - død den 28. december 1954 i Sønderborg - og *Karen Ingeborg Jepsen* født den 15. oktober 1882 i Horsens - død den 20. oktober 1976 i Sønderborg.

Søskende: *Ellen* f. d. 12. september 1903 - Forstanderinde på Åbenrå sygehus - død den 25. august 1975.

Margrethe født den 18. januar 1905 - Overlærer Duborgskolen i Flensborg - død den 7. oktober 2006

Elisabeth f. den 26. januar 1913 - Fuldmægtig i Bikuben i København - død 4. januar 1994. Gift med *Alex Højer* - død 1966.

Hans Adolf f. den 16. februar 1920 - Ambassadør, kontorchef udenrigsministeriet - død den 19. november 2002. Gift med *Annette Hänschel* - død 2008.

Gift den 2. januar 1938 i Gauerslund kirke med stud. teol. *Anton Alfred Sørensen*.

Fem børn: *Karen Bodil* f. 1939, *Søren* f. 1941, *Hans* f. 1945, *Torvald* f. 1947, *Erik* f. 1949
Uddannet laborant Statshospitalet Sønderborg. Folkeskolelærer fra Aarhus kvinde-seminarium. Ansat ved Skjoldborgsvejens Skole i Fredericia. Opdrættercertifikat for Colliehunde og Shetland Shepdogs under Dansk Kennelklub. Ejer af Kennel Lyksborg.

Død den 6. april 1997 på Fredericia Sygehus. Begravet den 11. april 1975 på Sdr. Bork kirkegård

Svanninge Bakker den 6. april 2016

Kære far og mor.

Det er stadig koldt derude. En bleg kulde over visne marker og nøgne træer. I dag for 105 år siden blev min far født i Vester Vedsted som et lille skravl, der næppe ville overleve. Men han kom sig og udviklede sig til en flot mand på 1,93 m. Så flot måske, at han ville være skuespiller, hvilket dog glippede – og så blev han præst. Min farfar var grænsevagtmester og etiker. For ham var den kristne moral afgørende for et menneske sammen med fædrelandskærligheden. Han tålte ikke svig eller snyd eller luskeri og hans krav om retfærdighed og sandhed ikke mindst gik igen hos hans yngste søn, Alfred. Det var de dyder, han selv forsøgte at opdrage sine børn i, hvilket ikke altid var lige nemt, for tiden var blevet en anden – en mere æstetisk tid, hvor det handlede om at realisere sig selv, og hvor de etiske og dermed kristne dyder blev dømt forældede og irrelevante. Det var i opsvinget i 50-erne og 60-erne, hvor alt blev muligt, æstetikken holdt sit indtog nærmest som den nye religion i samfundet, og den har hængt ved til i dag. Ingen vover længere at tale moral eller foreholde mennesker

etiske fordringer – end ikke børn bliver 'opdraget', som man sagde tidligere – dels fordi de sjældent er sammen med deres forældre, der trækker for de økonomiske strukturer på arbejdsmarkedet eller for længst er blevet skilt, men også fordi det ikke er *comme il faut* at stille krav. End ikke kirken gør det. Medmindre det handler om præstationerne på arbejde eller i sport.

Etiske krav findes kun, for så vidt de kan betale sig og gør mennesker rige og lykkelige og ikke mindst sunde. Så min fars indpodede grundholdning stødte sammen med en anden tidsånd, hvilket kom til at præge ham som så mange andre af hans generation. Hovedrystende og på sæt og vis ulykkelig over ungdommens forfald, overforbruget, abortens og pornoens indførelse, gældsbyrden – hele dette knæfald for Mammon og materialismen, som har præget vores tid, og som har skubbet gammel tro og livsvisdom i baggrunden, som min bror, Søren altid påpeger.

En af de få gange, far græd, var ved afstemningen om EF i 1972, som den gamle modstandsmand nærmest opfattede som en blank overgivelse af fædrelandet til en international kommerzialisme, han slet ikke kunne forstå meningen med. Han forstod ikke, at nationalstaternes tid var forbi, som en senere statsminister sagde med sit evige smil, for nu skulle storkapitalen have frit spillerum på verdensmarkedet. I dag kalder vi det for globalisering. Han kæmpede en brav kamp for at finde et politisk parti, der kunne honorere hans krav om sandhed og fædrelandskærlighed og ret, men det blev en frustrerende søgen, for når han endelig fandt noget, han kunne bruge i Kristeligt Folkeparti, Liberalt Centrum eller Retsforbundet, så varede det ikke længe, før partiet gik enten ned eller på kompromis med idealerne. Jeg tror, far anså sin opdragelse af os børn som mislykket. Det lå i tiden, at ungerne var uvorne. Vi blev vel alle mere eller mindre æstetikere, der syntes, vi havde en guddommelig ret til at gøre, som vi ville, og som så friheden i modsætning til opdragelsen og i modsætning til hans kirke.

Men det var jo netop sand frihed, far ville opdrage os til – ikke den æstetiske behovsopfyldende tøjlesløshed. Kaj Munk var hans store forbillede, tror jeg – i kraft af Munks modstandskamp mod sædernes forfald – han kunne skælde navngivne personer ud fra prædikestolen – og selvfølgelig mod den tyske besættelse.

Og nu sidder jeg så her på mine ældre dage og savner min far. Hvor ville jeg gerne have snakket med ham, mens tid var, og hvor ville jeg gerne tale med ham nu og fortælle ham, at han havde ret i sin bekymring. Nu sidder jeg her og er grebet af etikere som Tolstoj, Gandhi, Kierkegaard og Jesus, der alle stiller krav til mennesker – opdrager mennesker, så at sige og advarer mod den fare for mennesker og samfundet er at lade sig styre af sit begær og lade profitmaksimering og velvære være samfundets højeste mål. For det bunder i frygt og er så langt fra sand frihed som noget. Og det skaber ulykkelige mennesker, der halser af sted forbi livet efter nye behov i et umætteligt kapløb med døden.

Tak, far, fordi du trods vores uimodtagelighed gav os en opdragelse, vi ikke ville vide af. For jeg tror, din etiske fordring trods alt sidder dybt i os og nu og da får os til at standse op på vores forunderlige vandring – standse op og tænke os om. Og det er nu slet ikke så tosset.

Mor valgte i øvrigt at dø på fars fødselsdag i 1997. Jeg vil ikke beskrive mor som etikere – snarere som romantiker. Hun var et følelsesmenneske, fuld af latter og gråd og begejstring og vrede og glæde, som altid kom ud. Hun kunne smelte fuldkommen

hen, når nogen sang Volgalied eller Enkevalsen, selv om hun vitterligt ikke selv havde en tone i livet. Hun var formidleren, der kunne græde med de sørgende og le med de glade, og hun havde det bedst, når der var fred og fordragelighed. Hun forstod ikke fjendtligheder og slet ikke spydigheder og fornærmelser. De prellede fuldkommen af på hende. Hun var vel også romantisk kristen i den forstand, at hun havde overtaget sine forældres tro på Gud som den store kærlighed og godhed – meningen med livet. En naiv tro, kunne man sige – ja, egentlig slap hun vel aldrig for alvor sin barnetro. Når hun skældte os ud, hvad hun godt kunne – hun var jo lærerinde – så var det ikke som far for at opdrage os, men fordi hun følte sig krænket. Vi havde at opføre os ordentligt, og hun havde svært ved at forstå, når vi ikke gjorde det, og så skældte hun ud. Og deri lå der vel en form for respekt. Vi var så at sige ligemænd. Nå, intet menneske kan rummes i nogen beskrivelse, så lidt som Gud kan. Lad dette blot være min vemodige og taknemmelige hyldest til mine kære forældre her på den 6. april hvor min far blev født og min mor døde. Mens de levede, fik jeg det jo aldrig sagt. Men hvem ved – måske mødes vi igen engang i himlens lyse sale... Det gør vi nok.

Kærlig hilsen Erik

Min begravelsestale over mor den 11. april 1997 i Sdr. Bork kirke:

Det måtte jo ske før eller siden, at vi skulle samles herude i mors og fars gamle kirke for at sige farvel til vores mor. I den sidste tid blev vi nok mere og mere klar over, at den dag nærmede sig - siden jul har mor ikke haft det for godt, og her for nogen dage siden blev det helt galt, så døden kom som en befrielse, som vi siger. Mor var jo også blevet en gammel kone efterhånden, og hvad mere kan man forlange af livet?

Og nu sidder vi så her - velforberedte skulle man tro - men nej - døden kan man alligevel ikke forberede sig på og slet ikke acceptere. Den kommer altid som den hårde herre, den er, og sønderriver de bånd, som livet og kærligheden knytter mellem mennesker. Ikke mindst vel, når det er vores forældre, vi skal tage afsked med. De gav os livet - fødte os - baksede med os - opdrog os - fulgte os på vore forskellige veje - bekymrede sig over os - og elskede os altid. Var der altid.

Og så en dag dør de fra os - og det er som om det sidste værn mod livet falder væk, og vi selv står derude i livets storme, og så er det os, der skal værne, fordi vi nu står

forrest - værne de, der kommer efter os og på en eller anden måde berede dem til at overtage vores plads, når deres tid kommer.

I snart 89 år fik mor lov til at leve her i dette turbulente århundrede, hvor snart sagt alting er sket. To verdenskrige oplevede hun, og hele den udvikling, som er sket siden 1908 - og hele sit liv levede hun i lyset af den kirke, som hun var knyttet til både gen-

nem sine forældre og gennem vores far - men først og fremmest gennem hendes eget lyse sind. Og hendes sind *var* lyst. Hun var lidt anderledes. Måske fordi hun havde arvet sin fars ligefremhed, så hun gik ind i folk med træsko på. Som den naturligste ting af verden. Jeg tror aldrig mor begreb småligheden, og når den endelig kom så tæt på, at der ikke var noget at tage fejl af, ja, så lo hun så hjerteligt, så den ikke fik et ben til jorden. Hun forventede deres tillid - ja forudsatte den altid - troede blindt på det gode i os alle sammen, og måske var det også det, der gjorde

hende til en så afholdt lærer - måske ikke mindst blandt de børn, som andre helst ville undgå. De kom i vores hjem - de fortabte unger - fandt her et fristed som så mange skæbner, som tilværelsen havde ramt på den ene eller anden måde og her sugede de næring af fars og mors omsorg, respekt og tillid. Og det skabte livslange ven-skaber.

Travlt havde de med alt muligt - mor skulle både være lærerinde, præstekone og mor til fem børn - tre fuldtidsjob på samme tid, og så en hundekennel ved siden af med nordens flotteste colliehunde, og så alle disse tanker, bevægelser, strømninger og ideer, der prægede dem - for mor var ingenting enkelt og givet - og dér voksede vi op - i præstegårdens tryghed og fik liv og kærlighed. Vi fik vist aldrig sådan en fiks og færdig livsholdning med hjemmefra, men vi fik noget andet - vi fik sansen for det guddommelige, og dermed gav de os frihedens besværlige gave - det åbne og det søgende sind. *Med øjet, som det skabtes himmelvendt - lysvågent for alt stort og skønt herneden...*

Og så kom tiden, da de brød op fra Gårslev og flyttede deres liv herud til Bork, og her fik de 7 dejlige år sammen med hinanden og sammen med jer, som blev de bedste venner.

Mor var ikke meget for klimaet herude - det var for blæsende for hende - østjyde som hun var - jeg tror nok, hendes bedste barndoms minder knytter sig til Sønder Stenderup - den frodige jord med skov og bælt - det herude var fars egn med den store himmel og det barske klima. Men til gengæld fandt hun menneskelige værdier, som måske gjorde deres år herude til de bedste. Også vi andre, som kom herude, nød godt af de værdier.

Det var ikke mindst de menneskelige værdier, hun trak på, da far døde, og selvfølgelig blev hun herude, indtil hun ikke syntes, hun turde bo alene længere og trak østpå til en ældrebolig for at være i nærheden af sine børn og ikke mindst de børnebørn, hun aldrig forsømte nogen lejlighed til at være sammen med. Hun elskede jer med en selvfølgelig og munter kærlighed, og jeg tror, I fik en god del af hendes lyse sind. Hvor har hun dog kørt mange kilometer for at være sammen med os og med dem. Men hun elskede at køre og hun elskede at rejse, og der var vist ikke mange lande i Europa, hun ikke nåede at besøge sammen med gode venner.

Og nu er vi så samlet her i deres gamle kirke for at tage afsked med dette lyse sind. Vi ville gerne have været sammen med hende lidt mere - mærket hendes varme - hendes smil - hørt hendes stemme, men den strenge herre tillader det ikke. Vi bliver selv tavse - en lille smule mere ensomme, mens vi søger at dække os mod det blik, som i dag stirrer på os fra døden. Derfor søger vi sammen i fællesskabets tryghed, og vi gør det her i kirken, som generationerne før os har gjort det, fordi her modsiges den strenge herre, som med sin istaphånd brutalt sætter skel imellem stov og ånd. Her i dette hellige rum tør vi i fællesskab tale døden midt imod.

Salmerne, som vi synger - tillidsfulde salmer om Guds kærlighed: *livets Gud mig skærmer - jeg er hans barn - ud hans hånd mig river af dødens garn*. Og bønner om Guds nærhed, som vi skal synge om lidt: *Kom i den sidste nattevagt i en af min kares drag og sæt dig ved min side*, og tal til mig Gud om den kærlighed, som er stærkere end døden. Og Grundtvig afbryder sig selv, for nu spidser det til og tonen skærpes: *Nej, kom som du vil - bare du kommer, som du har lovet - blot jeg hører din stemme i min sidste stund - det ord fra dig, som kan smelte det koldeste og ængsteligste hjerte med kærlighedens tilgivelse og trøst - og skabe de levendes lyst på trods af død og dom*. Det er vel en af de stærkeste salmer, Grundtvig har skrevet. Og så den salme, som mor også holdt af, fordi hun var dejlig sentimental: *I liv g død, min Gud, vær du mig nær!*

Alle disse stærke salmer modsiger hver på deres måde dødens forfærdende ensomhed, fordi de tager Guds kærlighed for givet - de finder sig ikke i mindre end

evigheden - og jeg tror nok at også vores mor på samme måde tog Guds kærlighed for givet - at den var forudsætningen for hendes i bund og grund tillidsfulde livsholdning. Og dermed kom også hendes liv, som vi oplevede det, og som vi altid vil mindes det, til at være en mægtig modsigelse af dødens forfærdende ensomhed. Det var opstandelsens klare lys, der skinnede gennem hende på os alle sammen. Det påskelys, som både mor og far levede af og for, har de med deres liv givet videre til os alle sammen. Kærlighedens glade frimodighed.

Provstens rødhårede pige fra Esbjerg, der legede med de forkerte børn - den unge frøken Biering der skulle dø af hjertebetændelse men som snød dem alle sammen - heldigvis - lærerinden med de fremragende pædagogiske evner, der giftede sig i al hemmelighed med den lange stud. theol. fra Vester Vedsted - præstekonen - vores mor - vores børns mormor og farmor. Nu har hun forladt os på sine gamle dage. Hun står vel for sin Gud, hvis kærlighed hun aldrig et øjeblik har tvivlet på, og jeg tror såmænd hun går lige ind til sin Herres glæde uden at spørge om lov. Ligeså selvfølgelig og smilende som altid.

Nu er du borte, men dit smil og din ukuelige charme bliver for altid tilbage i vores sind som en dyrebar gave fra livet selv.

Nekrolog fra Ringkjøbing Amts Dagblad den 18. november 1975:

Pastor A. A. Fonsbøl Sdr. Bork, er død

Sognepræst A. A. Fonsbøl, Sdr. Bork, er efter kort tids sygdom død på centralsygehuset i Herning, 67 år. Pastor Fonsbøl var født i Vester Vedsted, hvor hans fader var grænsevagtmaster. Han blev i 1929 student fra Sønderborg Statsskole, og i 1940 blev han cand. theol. Fra 1940 til 1945 var han hjælpepræst og kaldskapellan i Gauerlund Sogn. Han blev 1945 kaldet til sognepræst i nabosognet, Gårslev, hvor han virkede til 1968. Fonsbøl blev i 1938 gift med Ingeborg Biering, der er provstedatter fra Dybbøl. En ungdomsdrøm om at blive præst i Vestjylland gik i opfyldelse, da Fonsbøl en søndag i marts 1968 blev indsat i embedet for Sdr. Bork og Nr. Bork sogne. Den tid, der siden er forløbet, viste, at han befandt sig vel i det vesttyske, og han blev både som præst og som privat menneske meget afholdt af unge og ældre i de to sogne.

Pastor Fonsbøls sygdom blev kun af kort varighed. Efter at han i sidste uge havde gennemgået en operation på Tarm Sygehus, stødte der komplikationer til, og pastor Fonsbøl blev overført til den intensive afdeling på centralsygehuset i Herning, hvor kræfterne ebbede ud og døden indtrådte. Det var et tungt budskab, der mandag middag blev modtaget af hans sognebørn i Sdr. og Nr. Bork, hvor flagene et efter et gled på halv.

Megen medfølelse samler sig om pastor Fonsbøls efterladte, hustru og fem børn. Han var det naturlige midtpunkt, når familien var samlet, var den glade familiefader, der holdt af at have familien samlet omkring sig.

Hans lune og milde væsen lyste op i festlige stunder, og han var den, der forstod at rede trådene ud og få tingene til at glide, når vanskelige problemer dukkede op. Pastor Fonsbøl var også midtpunktet i det nyligt overståede restaureringsarbejde af Sdr. Bork Kirke, og det var ham en hjertesag, at kirkens genåbning kunne forme sig så smuk og så festlig, som tilfældet var i sidste måned. Pastor Fonsbøl tog stærkt del i forskelligt arbejde i de to sogne. Han var formand for menighedsrådet, var stærkt engageret i DMS og i Santalmissionen. Foruden af sin hustru overleves pastor Fonsbøl af fem børn, fire sønner og en datter. En søn er forretningsfører i Esbjerg, en er skolepsykolog i Tørskind ved Vejle, en er journalist, mens en studerer teologi. Datteren er gift og bosat i nærheden af Frederiksværk.

Pastor Fonsbøl vil efter eget ønske blive begravet på Sdr. Bork Kirkegård fredag eftermiddag.

Omtale af begravelsen i Ringkjøbing Amts Dagblad den 22. november 1975:

Ydmyghed prægede hans præstegerning

Under så stor deltagelse, at følget knap kunne rummes i Sdr. Bork Kirke, blev sognepræst A. A. Fonsbøl stedt til hvile i et gravsted vest for kirken. I følget sås mange af omegnens præster i ornat. Kirkerummet var pyntet med kristtjorn og blomster i efterårets skønneste farver, og der var til båren sendt så mange kranse og blomsterbu-

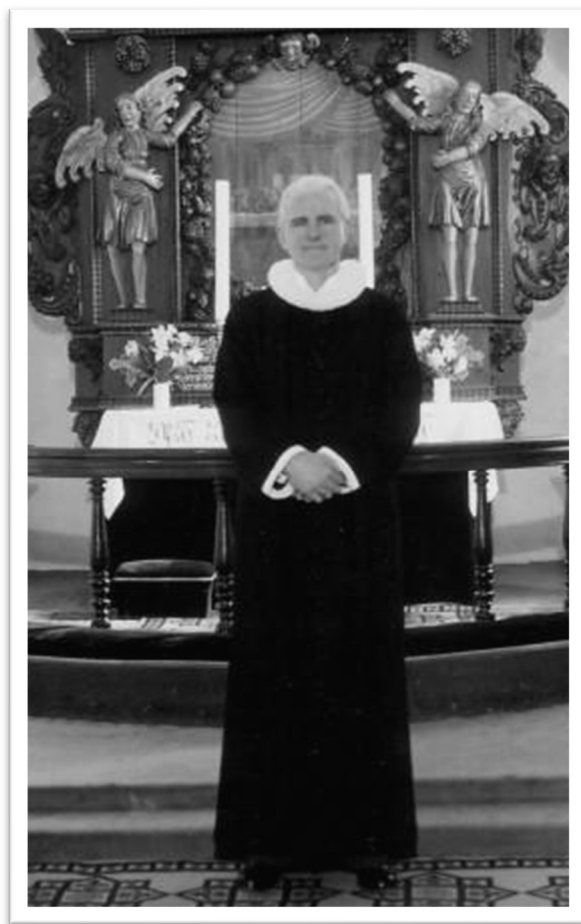
ketter, at kirkens midtergulv helt ud i våbenhuset var dækket. Der var krans med signerede bånd fra præsterne i Skjern Provsti, fra Sdr. og Nr. Bork Sankt-kreds, fra menighedsrådet, fra menighederne i Sdr. Bork og Nr. Bork, fra Gårslev Menighedsråd, fra Indre Missions Samfund i Gårslev, fra venner i Gårslev og fra familien.

Pastor Johs. Lumholt, Ølgod, talte over afdøde ud fra ordene: »Jeg er opstandelsen og livet«. Han sagde i sin tale, at når døden kommer til os, føler vi sorg og afmægtighed. Vi skal ikke mere se den af vore kære, der er gået bort. Vi skal ikke mere høre vedkommende tale, og det er ikke så underligt, at vi så tænker, at alt nu er forbi. Midt i denne sorg og afmægtighed er det godt at have de gode minder,

og det er velgørende at vide, at Gud stadig taler til os som altid. Også ved en dødsbære taler Gud til os. Kalder os. Vi må derfor sige tak til Gud, fordi han i Jesus Kristus har sejret over døden.

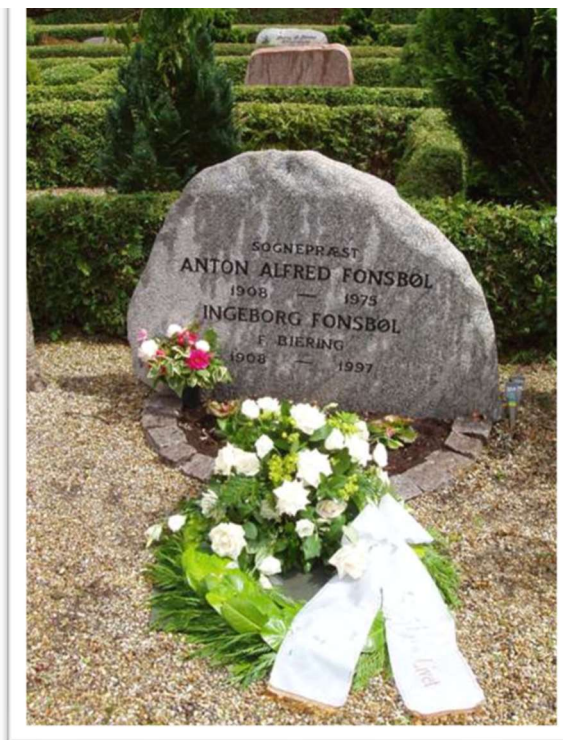
Efter en korsang talte provst Sv. Ebbe Jakobsen, Tarm. Han overbragte en hilsen fra biskop H. Dons Christensen, der på grund af sygdom var forhindret i at være til stede. Provst Jakobsen udtrykte stiftets tak for den gerning, som pastor Fonsbøl havde øvet. De 7 år, han var præst her, har sat sig dybe og gode spor. Pastor Fonsbøl følte sig hjemme i sognet, og hele hans gerning var præget af ydmyghed. Han var altid agtpågivende for, om han nu også fik peget på Jesus Kristus, men han selv ønskede at træde i baggrunden. Det var ham altid meget om at gøre, at evangeliet fandt vej til menneskehjerner. Vi vil bevare mindet om ham som en glad og flittig præst, sagde provst Jakobsen.

Pastor Johs. Lumholt foretog jordpåkastelsen, og afdødes søn, forretningsfører Torvald Fonsbøl, Esbjerg, takkede på familiens vegne for deltagelse og indbød til mindesammenkomst i forsamlingshuset.

Toke ved farfars kiste

Gravstenen på Sdr. Bork kirkegård